

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 665/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att stärka skilsmässotjänsterna och att trygga barnets rättigheter vid en skilsmässa

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 665/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Virta /gröna m.fl.:

Hur ämnar regeringen trygga barnets rättigheter vid en skilsmässa och stärka skilsmässotjänsterna och yrkesutbildades kompetens om föräldraalienation, våld och förföljelse vid svåra skilsmässor och kompetens i att undvika andra problem?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Genomförandeplanen för den nationella barnstrategin (statsrådets publikationer 2021:81) omfattar följande åtgärd: utarbetandet av en handbok och en utbildningshelhet för krävande skilsmässor och våld efter en skilsmässa. I genomförandeplanen konstateras att våld i nära relationer och bevitnandet av det har betydande konsekvenser för barnets utveckling, och våldet fortsätter också ofta in på tiden som följer efter att föräldrarna skilt sig. Man har identifierat fungerande arbetsmetoder i arbetet mot våld och det är väsentligt att ta dem i bruk på bred front så snart som möjligt. Handboken och utbildningshelheten utarbetas i syfte att effektivisera kompetensen och färdigheterna hos yrkespersoner som bemöter barn.

Som en åtgärd i genomförandeplanen utarbetas en utredning om coronavirusepidemins konsekvenser för upprätthållandet av barnens nära relationer och för skyddet av familjelivet. Coronapandemin och de nödvändiga begränsande åtgärderna har haft betydande konsekvenser för upprätthållandet av barnens nära relationer och för förverkligandet av skyddet av familjelivet. Undantagssituationen har kunnat försvaga bland annat hur barnets umgängesrätt verkställs. I utredningen kartläggs och bedöms de problempunkter som har lyfts upp och man utformar fortsatta åtgärder som stöd för föräldraskapet och som stöd för skyddet av barnens familjeliv i eftervården av coronaepidemin.

För att kunna skydda barn mot våld krävs det också information om deras erfarenheter av våld. Som en av åtgärderna i genomförandeplanen förverkligas undersökningen om barnoffer, som senast gjorts 2013. Undersökningen om barnoffer är en enkätundersökning avsedd för barn och ungdomar som grundar sig på ett nationellt representativt urval. I enkätundersökningen görs en omfattande utredning av barns och ungdomars upplevelser av våld på olika områden i livet och i olika sammanhang. Undersökningen omfattar bland annat frågor om våld i familjen och om bevitnandet av våld som riktas mot familjemedlemmar. Undersökningen om barnoffer producerar

grundläggande information om våld som riktas mot barn, vilket är viktigt för man ska kunna minska fenomenet och utveckla myndighetsverksamhet i anknytning till det.

Ett av pilotobjekten för kunskaps- och stödcentren (OT-stödcenter), som svarar för barns och ungdomars allra mest krävande situationer, har under 2021 varit krävande skilsmässor. Till exempel i östra och mellersta Finland har man med hjälp av statsunderstöd för det här arbetet tillsammans med organisationsaktörer utvecklat en riskbedömning för krävande skilsmäso- och vårdnadstvister och främjat uppkomsten av multiprofessionella konsultationsstrukturer.

I arbetet med att utvidga Barnahus-modellen, som är en del av statsminister Sanna Marins regeringsprogram, har uppmärksamhet fästs vid våld som riktas mot barn, även psykiskt våld. Institutet för hälsa och välfärd (THL) koordinerar utvidgningen av Barnahus-modellen. Som en del av arbetet har THL till exempel publicerat en rapport om förverkligandet av psykosocialt stöd till barn som upplevt våld och i samarbete med Ensi- ja turvakotien liittos projekt Turvassa har THL ordnat ett webinarium om barn som upplevt våld eller hot av våld vid skilsmäso- eller vårdnadstvister.

Som en del av programmet för utveckling av barn- och familjetjänster som genomförs inom ramen för projektet Framtidens social- och hälsocentral, utvecklas en modell för familjecentralsverksamhet med målet att stärka det tidiga stödet för barn och familjer och att ge dem omfattande hjälp. Det tidiga stödet för föräldraskap kan för sin del främja såväl barnens som föräldrarnas välbefinnande även vid skilsmässor. Också tjänster för hjälp vid skilsmässor på basnivå hör till familjecentrets tjänstehelhet. I statsunderstödsprojektet inom social- och hälsovårdens strukturreform utvecklas ett nationellt och elektroniskt familjecenterkoncept som går under namnet Omaperhe och som görs i samarbete mellan regionerna och DigiFinland. Omaperhe fungerar som en lågröskelkanal för informationsförmedling om tillgängligt stöd till familjer, till exempel vid skilsmässor.

I början av 2022 färdigställs dessutom en handbok om utarbetandet av utredningar av socialnämnden som är enhetliga med lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (THL publikation). Syftet med handboken är att erbjuda väsentlig information om utredningsprocessen till dem som gör utredningar, samt att ge förslag på arbetsredskap och ge konkret stöd för utredningsarbetets olika faser. Utarbetandet av rekommendationen bygger på riksdagens svar RSv 175/2018 rd på regeringens proposition RP 88/2018 rd om reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Helsingfors 16.12.2021

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru